

*Załącznik do
Uchwały Nr
Rady Powiatu w
Nowym Dworze Gdańskim
z dnia.....*

***Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych
w Powiecie Nowodworskim
na lata 2009-2015***

Opracowanie: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim

Wstęp

Niepełnosprawność jest jednym z poważniejszych zjawisk i problemów współczesnego świata. Od wielu lat środowisko osób niepełnosprawnych walczy o przestrzeganie podstawowych praw osób niepełnosprawnych jakimi są: prawo do życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, swobodny dostęp do obiektów użyteczności publicznej, swobodne komunikowanie, przemieszczanie się, dostęp do informacji, pełne uczestnictwo w życiu publicznym i zawodowym.

Definicja zawarta w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych mówi: "Niepełnosprawnymi są osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę, oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji".

Natomiast ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych zaważyła powyższą definicję określając: "Niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej".

Biorąc pod uwagę powyżej przytoczone definicje niepełnosprawność przedstawia się jako zjawisko niejednorodne, które obejmuje wiele ograniczeń funkcjonalnych, może być fizyczna, intelektualna lub polegać na dysfunkcji zmysłów; może wynikać z choroby somatycznej lub choroby umysłowej. Wymienione zaburzenia, sytuacje mogą mieć charakter stały lub przejściowy. Niepełnosprawność dotyczy osób w każdym wieku. Dla lepszego określenia potrzeb osób niepełnosprawnych przyjmujemy podział na siedem głównych grup:

- osoby niewidome i słabo widzące,
- osoby głuche i niedosłyszące,
- osoby niepełnosprawne intelektualnie,
- osoby chore psychicznie,
- osoby niepełnosprawne ruchowo,
- osoby starsze, niepełnosprawne z ogólnego stanu zdrowia,
- ze względu na poszczególne rodzaje schorzeń (np. układu krążenia, cukrzyca, hemofilia, choroby nowotworowe).

Jednym z ważniejszych zadań przypisanych powiatowi jest potrzeba tworzenia strategii rozwiązywania problemów społecznych. W kontekście omawianej problematyki chodzi o opracowanie programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych, który pozwoli całościowo spojrzeć na problemy związane z życiem osób niepełnosprawnych.

Opracowany „Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Nowodworskim na lata 2009-2015 ” jest wykonaniem delegacji ustawowej zawartej w art. 35a ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz.92 z późn. zm.)

Niniejszy Program został opracowany wspólnie z przedstawicielami jednostek samorządu powiatowego i gminnego oraz przedstawicielami sektora pozarządowego, które działają na rzecz osób niepełnosprawnych.

Przedstawiony materiał zawiera szeroki i kompleksowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2009-2015, który obejmuje wszystkie dziedziny i przejawy życia w aspekcie zaspokajania potrzeb osób niepełnosprawnych społeczności lokalnej, jest zgodny z założeniami „Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego na lata 2009-2015” i będzie realizował cele szczegółowe w niej określone.

Problem niepełnosprawności w Powiecie Nowodworskim

Liczba osób niepełnosprawnych jest trudna do oszacowania, gdyż ulega ciągłym zmianom.

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego (z 2002 roku), w województwie pomorskim 301.625 osób niepełnosprawnych. Powiat Nowodworski liczy 36.974 mieszkańców, wśród których żyje 4882 osób niepełnosprawnych, co stanowi 13,2 % społeczności powiatu. Z ogólnej liczby tylko 10,8 % osób znajduje zatrudnienie. Bardzo wysoki odsetek stanowi , bo prawie 68,9 % stanowią osoby bierne zawodowo.

Problemy życiowe osób niepełnosprawnych są takie same jak wszystkich innych członków społeczeństwa. Większość z nich chce i może uczyć się, pracować oraz żyć z pożytkiem dla siebie i innych. Potrzeby ich różnią się tylko w zakresie możliwości zaspokajania niektórych potrzeb jak np. spędzanie wolnego czasu. Nie wynika to z braku chęci udziału w tych formach życia lecz z występujących licznych barier, których pokonanie wymaga wysiłku lub jest wręcz niemożliwe.

Na co dzień osoby niepełnosprawne z naszego powiatu borykają się z następującymi problemami:

- duży poziom ubóstwa wśród osób niepełnosprawnych,
- brak ośrodka wczesnej interwencji,
- brak przedszkola integracyjnego,
- brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- brak placówki przeznaczonej dla osób chorych psychicznie,
- brak środków transportu dla osób niepełnosprawnych,
- małe możliwości działań bezpośrednio w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych,
- niski poziom świadczonych usług dla osób niepełnosprawnych,
- niewystarczający dostęp do lekarzy specjalistów,
- mała liczba osób zatrudnionych na rzecz osób niepełnosprawnych,
- występowanie barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej,
- brak lokali do organizacji spotkań organizujących czas wolny osobom niepełnosprawnym,
- niski poziom edukacji społecznej na temat sytuacji i statusu niepełnosprawnych,
- małe nagłośnienie informacji o działalności PFRON

Kierunki działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2009-2015

- likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej oraz w miejscu zamieszkania;
- znoszenie barier technicznych oraz w komunikowaniu się;
- zwiększenie dostępności do świadczeń specjalistycznych i sprzętu rehabilitacyjnego;
- stworzenie systemu wczesnej interwencji, w przypadku zaistnienia niepełnosprawności,
- organizowanie punktów informacyjnych dla osób niepełnosprawnych;
- rozwój wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego;
- zorganizowanie na terenie powiatu środków transportu przeznaczonego dla osób niepełnosprawnych,
- organizowanie kursów, szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe,
- współpraca instytucji i organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych
- doradztwo zawodowe i psychologiczne,
- utworzenie środowiskowego domu samopomocy

- wspieranie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej
- współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych;
- kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych

Realizacja zadań będzie prowadzona w oparciu o współpracę wielu instytucji i organizacji z terenu powiatu nowodworskiego, w tym w szczególności pozarządowych, które zostały powołane do pracy na rzecz tej grupy osób. Bardzo ważnym działaniem jest wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych, co jest zgodne z zasadą subsydiarności i umożliwia rozszerzenie oferty wsparcia osobom z różnymi typami niepełnosprawności

Adresatami Programu są:

- osoby niepełnosprawne
- rodziny osób niepełnosprawnych
- osoby fizyczne i osoby prawne prowadzące działalności na rzecz osób niepełnosprawnych
- pracodawcy

Partnerzy Programu:

- Zarząd Powiatu – Starostwo Powiatowe
- Ośrodki Pomocy Społecznej w Powiecie Nowodworskim
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Dworze Gdańskim
- Organizacje pozarządowe
- Powiatowa Społeczna Rada ds Osób Niepełnosprawnych
- Samorządy gminne i powiatowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Nowym Dworze Gdańskim
- Zakład Opieki Zdrowotnej
- Państwowa Inspekcja Sanitarna w Nowym Dworze Gdańskim
- Dom Pomocy Społecznej w Stegnie

- Szkoły
- Wolontariusze
- Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Nowym Dworze Gdańskim

Organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie powiatu działające na rzecz osób niepełnosprawnych, z którymi współpracują PCPR:

- Stowarzyszenie „*Sprawni Inaczej*” w Nowym Dworze Gdańskim
- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „*Pomocna Dłoń*” w Marzęcinie
- Stowarzyszenie Przyjaciół Niepełnosprawnych „*Dar*” w Jantarze
- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Poszkodowanym w Wypadkach Komunikacyjnych „*Wróć*” w Jantarze
- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „*Nadzieja i Pomoc*” w Nowym Dworze Gdańskim
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów - Zarząd Rejonowy w Nowym Dworze Gdańskim
- Polski Związek Niewidomych; Zarząd Rejonowy w Nowym Dworze Gdańskim
- Fundacja „*Ciepło życia*” w Nowym Dworze Gdańskim
- Stowarzyszenie Centrum Ochootników Cierpienia Diecezji Elbląskiej w Kępkach

Źródła finansowania Programu:

- środki budżetu państwa
- środki budżetu powiatu
- środki budżetu gmin
- środki PFRON
- środki pozyskane z innych źródeł w tym, Europejski Fundusz Społeczny
- udział własny beneficjenta
- dotacje, granty

Planowane przedsięwzięcia do realizacji w latach 2009-2015

Chcąc zrealizować przyjęty w Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych Powiatu Nowodworskiego do roku 2015 **cel strategiczny nr 5 „Zapewnianie pełnego udziału w życiu społecznym osobom starszym i niepełnosprawnym”** należy przyjąć następujące w zakładanym okresie tj. latach 2009-2015 następujące działania ujęte poniżej w określonych celach operacyjnych

Cel operacyjny I. - Rozwój rehabilitacji społecznej i służb wspierających:

Działania :

- kierowanie osób niepełnosprawnych oraz opiekunów na turnusy rehabilitacyjne,
- wsparcie funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej,
- wsparcie organizacji pozarządowych prowadzących rehabilitację osób niepełnosprawnych,
- promowanie sportu, rekreacji i turystyki wśród osób niepełnosprawnych,
- organizację grup wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich bliskich,
- zapewnienie wsparcia psychologicznego w ramach indywidualnej pomocy psychologicznej,
- utworzenie środowiskowego domu samopomocy.

Termin realizacji: 2009-2015

Realizatorzy / Partnerzy: PCPR, PFRON, DPS, samorząd powiatowy, samorządy gminne, organizacje pozarządowe, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Powiatowa Społeczna Rada ds Osób Niepełnosprawnych

Cel operacyjny II. - Systematyczne znoszenie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych

Działania :

- likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej, w tym w placówkach oświatowych poprzez udział powiatu w różnych programach,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych zgodnie z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie likwidacji barier technicznych i w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie do zakupu środków transportu do przewozu osób niepełnosprawnych,
- dostosowanie infrastruktury technicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych,

- wyznaczenie miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych przy każdym obiekcie użyteczności publicznej,
- wyznaczenie w urzędach dostępnych miejsc ułatwiających obsługę niepełnosprawnych interesantów

Termin realizacji: 2009-2015

Realizatorzy / Partnerzy: samorząd powiatowy, PCPR, PFRON, samorzady gminne, organizacje pozarządowe, Powiatowa Społeczna Rada ds Osób Niepełnosprawnych, szkoły, Urząd Marszałkowski

Cel operacyjny III. - Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.

Działania :

- organizowanie szkoleń przygotowujących osoby niepełnosprawne do podjęcia zatrudnienia,
- przystosowanie i tworzenie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- wsparcie finansowe dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą,
- wspieranie i zachęcanie pracodawców do tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych poprzez dofinansowania,
- wspierania organizacji pozarządowych w zakresie aktywizowania zawodowego osób niepełnosprawnych,
- prowadzenie szkoleń i przekwalifikowań stosownie do osób niepełnosprawnych,
- udział powiatu w programach na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych np. program wyrównywania różnic między regionami,
- aktywizacja osób niepełnosprawnych poprzez zapewnienie osobistego asystenta osoby niepełnosprawnej

Termin realizacji: 2009-2015

Realizatorzy / Partnerzy: PUP, PCPR, PFRON, pracodawcy, samorząd powiatowy, samorzady gminne, organizacje pozarządowe, Państwowa Inspekcja Sanitarna, Powiatowa Społeczna Rada ds Osób Niepełnosprawnych

Cel operacyjny IV. - Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do usług medycznych, rehabilitacyjnych i pomocy terapeutycznej.

Działania :

- zapewnienie szerszego dostępu do lekarza specjalisty na terenie powiatu nowodworskiego,
- inicjowanie tworzenia ośrodków i placówek rehabilitacyjnych,

- rozwój systemu informacji na temat możliwości dofinansowania i dostępności do usług medycznych i rehabilitacyjnych,
- dalszy rozwój wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego,
- współorganizacja szkoleń dla kadry pomocowej na tematy medyczno - rehabilitacyjne,
- dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego dla instytucji działających w zakresie rehabilitacji,
- dofinansowanie do zakupu przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych oraz sprzętu rehabilitacyjnego w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,

Termin realizacji: 2009-2015

Realizatorzy / Partnerzy: PCPR, PFRON, OPS-y, służby zdrowia, samorząd powiatu, samorządy gminne, Powiatowa Społeczna Rada ds Osób Niepełnosprawnych, organizacje pozarządowe

Cel operacyjny V. - Poszerzenie dostępu osób niepełnosprawnych do systemu informacji.

Działania :

- prowadzenie punktów informacji dla osób niepełnosprawnych,
- stworzenie internetowej strony poświęconej problematyce osób niepełnosprawnych,
- szkolenie kadr zajmujących się obsługą osób niepełnosprawnych.

Termin realizacji: 2009-2015

Realizatorzy / Partnerzy: PCPR, PFRON, OPS-y, Urząd Marszałkowski, samorząd powiatowy, samorządy gminne

Podstawowe akty prawne

1. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
3. Światowy Program Działań Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych
4. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
5. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych
6. Narodowa Strategia Integracji Społecznych
7. Krajowy Plan Działania Na Rzecz Integracji Społecznej
8. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej
9. Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty
10. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym

Lista osób biorących udział w przygotowaniu programu

1. Edward Adamczyk – Wicestarosta Powiatu Nowodworskiego
2. Wanda Waluszkiewicz – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krynicy Morska
3. Elżbieta Kloska – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostaszewie
4. Mirosława Sala - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztutowie
5. Lucyna Gręda – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stegnie
6. Alicja Skotnicka – Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Gdańskim
7. Jerzy Kaźmierczak - Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń” Marzęcino
8. Marek Załuga – Stowarzyszenie „Sprawni Inaczej” w Nowym Dworze Gdańskim, Przewodniczący Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych Powiatu Nowodworskiego
9. Maria Pawłowska – Dom Pomocy Społecznej w Stegnie
10. Izabela Narewska – Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Nowym Dworze Gdańskim
11. Piotr Szlendak – Komenda Powiatowa Policji w Nowym Dworze Gdańsk
12. Krzysztof Kiwak - Komenda Powiatowa Policji w Nowym Dworze Gdańskim
13. Iwona Błońska- Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy w Nowym Dworze Gdańskim
14. Joanna Zakrzewska – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim
15. Agnieszka Kołtek – Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Dworze Gdańskim
16. Beata Maciejewska – Fundacja “Ciepło Życia” w Nowym Dworze Gdańskim
17. Grażyna Wdowicz – Zakład Opieki Zdrowotnej w Nowym Dworze Gdańskim

